

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3SŽi/15/2013
Identifikačné číslo spisu:	1012201299
Dátum vydania rozhodnutia:	20.08.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:1012201299.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: POHOTOVOST', s.r.o., Pribinova 25, Bratislava, právne zastúpený: Fridrich Paľko, s.r.o., Grösslingova 4, Bratislava, proti žalovanému: Krajský súd v Bratislave, Záhradnícka 10, Bratislava, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. Spr. 6149/12 zo dňa 20. júna 2012, konajúc o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 4S/132/2012-37 zo dňa 02. augusta 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 4S/132/2012-37 zo dňa 02. augusta 2013 p o t v r d z u j e.

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

Napadnutým uznesením Krajský súd v Bratislave podľa § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 71/1992 Zb.“) zastavil konanie z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku. Žalobca bol vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku výzvou doručenou právnomu zástupcovi žalobcu dňa 29.05.2013. Žalobca na túto výzvu na zaplatenie súdneho poplatku reagoval podaním označeným ako „odvolanie proti výzve/uzneseniu o uložení povinnosti zaplatiť súdny poplatok za žalobu“ doručeným krajskému súdu 12.06.2013. V tomto podaní žalobca argumentuje, že krajský súd pochybil, keď vydal výzvu na zaplatenie súdneho poplatku, pretože o uložení povinnosti zaplatiť súdny poplatok musí súd rozhodnúť uznesením, ktoré má byť odôvodnené podľa § 169 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“). Keďže výzva odôvodnenie neobsahuje, je nepreskúmateľná. Ďalej žalobca v podaní argumentoval tým, že krajský súd ho nemal vyzývať na zaplatenie súdneho poplatku podľa položky č. 10 písm. a/ Sadzobníka súdnych poplatkov ako prílohy k zákonu č. 71/1992 Zb., pretože žalovaný nie je orgánom verejnej správy, ale orgánom verejnej moci. Krajský súd k týmto námietkam žalobcu v napadnutom uznesení uviedol, že § 10 ods. 1 veta prvá zákona č. 71/1992 Zb. jasne hovorí o výzve (nie o uznesení) na zaplatenie súdneho poplatku. Krajský súd teda postupoval správne, keď žalobcu vyzval

na zaplataenie súdneho poplatku, určil mu 10-dňovú lehotu na zaplataenie súdneho poplatku, poučil ho o následku nezaplataenia súdneho poplatku. Zákon č. 71/1992 Zb. je vo vzťahu k Občianskemu súdnemu poriadku lex specialis, preto bol krajský súd povinný postupovať podľa zákona č. 71/1992 Zb. Je pravdou, že Krajský súd v Bratislave je orgánom verejnej moci. V predmetnej právnej veci však rozhodoval podľa zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 211/2000 Z.z.“), teda v prenesenej kompetencii ako orgán verejnej správy. Ak by Krajský súd v Bratislave rozhodoval ako orgán verejnej moci, nebolo by jeho rozhodnutie preskúmateľné v správnom súdnictve správnym súdom.

Proti tomuto uzneseniu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie, v ktorom navrhol uznesenie krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. K dôvodu zastavenia konania pre nezaplataenie súdneho poplatku žalobca namietal, že výzvu na zaplataenie súdneho poplatku považuje za nesprávnu. Napadnuté uznesenie neobsahuje odôvodnenie v zmysle § 169 ods. 1 O.s.p., preto je nepreskúmateľné. Podľa položky č. 10 písm. a/ Sadzobníka súdnych poplatkov spoplatneniu podlieha len podanie návrhu/žaloby na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu, ktorý je orgánom verejnej správy. Podľa názoru žalobcu však Krajský súd v Bratislave nie je orgánom verejnej správy, jeho rozhodnutie preto nie je rozhodnutím orgánu verejnej správy; žalobca nežiada o preskúmanie rozhodnutia verejnej správy, ale orgánu verejnej moci. Na základe ustanovenia § 19 ods. 4 zákona č. 211/2000 Z.z. došlo k rozšíreniu právomoci všeobecných súdov na preskúmanie zákonnosti rozhodnutí vydaných podľa § 16 až § 19 zákona č. 211/2000 Z.z. aj na orgány verejnej moci. Na druhej strane však nedošlo k zakomponovaniu tohto rozšírenia do sadzobníka súdnych poplatkov. Krajský súd nie je oprávnený svojvoľne rozširovať okruh úkonov podliehajúcich súdnemu poplatku. Žalobca preto nemôže byť vyzvaný na zaplataenie súdneho poplatku za podanú žalobu na preskúmanie zákonnosti iného orgánu ako je orgán verejnej správy, ktorý je o.i. Krajský súd v Bratislave. Preto je žalobca toho názoru, že nemá povinnosť zaplatiť súdny poplatok za žalobu a zastavenie konania pre nezaplataenie súdneho poplatku bez zákonnej povinnosti tento poplatok zaplatiť, nie je možné. K odvolaniu priložil fotokópiu rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/39/2007 z 29.03.2007.

Žalovaný sa k podanému odvolaniu žalobcu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 prvá veta O.s.p.) preskúmal odvolaním napadnuté uznesenie krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle § 250ja ods. 2 O.s.p. Nenariadenie odvolacieho pojednávania nebolo v rozpore s verejným záujmom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa zaoberal posúdením povinnosti zaplatiť súdny poplatok za žalobu. V tomto prípade je potrebné primárne sa zaoberať námietkou žalobcu týkajúcou sa postavenia Krajského súdu v Bratislave ako povinnej osoby podľa zákona č. 211/2000 Z.z.

Ústava Slovenskej republiky definuje povinné osoby ako „orgány verejnej moci“, ktoré majú povinnosť primeraným spôsobom poskytovať informácie o svojej činnosti v štátnom jazyku; podmienky a spôsob vykonania ustanoví zákon (čl. 26 ods. 5). Verejnou mocou je taká moc, ktorá autoritatívne rozhoduje o právach a povinnostiach subjektov, či už priamo alebo sprostredkované. Subjekt, o ktorého právach alebo povinnostiach rozhoduje orgán verejnej moci, nie je v rovnoprávnom postavení s týmto orgánom a obsah rozhodnutia tohto orgánu nezávisí od vôle subjektu. Verejnú moc vykonáva štát predovšetkým prostredníctvom orgánov moci zákonodarnej, výkonnej a súdnej a za určitých podmienok ju môžu vykonávať aj prostredníctvom ďalších subjektov. Kritériom pre určenie, či iný subjekt koná ako orgán verejnej moci, je skutočnosť, či konkrétny subjekt rozhoduje o právach a povinnostiach iných osôb a tieto rozhodnutia sú štátnou mocou vynútiteľné, či môže štát do týchto práv a povinností zasahovať (uznesenie Ústavného súdu Českej a Slovenskej Federatívnej republiky sp. zn. I. ÚS 191/92 zo dňa 9. júna 1992). Pojem verejná moc je širokým pojmom zahŕňajúcim tak orgány zákonodarnej, výkonnej aj súdnej moci. Preto čl. 26 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky vychádza zo širokej koncepcie povinných

osôb, ktoré bližšie špecifikuje § 2 zákona č. 211/2000 Z. z. tak, že ide o:

- štátne orgány, obce, vyššie územné celky, ako aj tie právnické osoby a fyzické osoby, ktorým zákon zveruje právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy, a to iba v rozsahu ich rozhodovacej činnosti,
- právnické osoby zriadené zákonom a právnické osoby zriadené štátnym orgánom, vyšším územným celkom alebo obcou podľa osobitného zákona,
- právnické osoby založené povinnými osobami uvedenými vyššie,
- iné právnické osoby a fyzické osoby podľa osobitného zákona.

Pod pojmom verejná správa rozumieme určitý druh činnosti alebo inštitúciu, ktorá verejnú správu vykonáva. V prvom prípade ide o materiálnu definíciu a v druhom prípade definíciu správy z hľadiska formálneho. Z materiálneho hľadiska je verejná správa činnosťou štátnych alebo iných verejných inštitúcií, ktorá svojím obsahom nie je činnosťou zákonodarnou ani súdnou (Hendrych, D. a kol. Správni právo. Obecná časť. 5., rozšírené vydanie. Praha: C.H.Beck, 2003, s. 6-7).

Na konanie podľa zákona č. 211/2000 Z.z. sa použijú ustanovenia Správneho poriadku, pokiaľ zákon č. 211/2000 Z.z. neustanovuje inak (§ 22 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z.). Správny poriadok v ustanovení § 1 ods. 2 definuje správne orgány ako štátne orgány, orgány územnej samosprávy, orgány záujmovej samosprávy, fyzické osoby alebo právnické osoby, ktorým zákon zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb v oblasti verejnej správy. V predmetnej právnej veci je oblasťou verejnej správy, v ktorej je rozhodované, správa na úseku práva na prístup k informáciám.

Krajský súd v Bratislave má právomoc rozhodovať v občianskoprávných a trestnoprávných veciach, preskúmať zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon. Krajskému súdu však môžu vyplývať povinnosti konať a rozhodovať aj v iných oblastiach a na základe iných právnych predpisov. O taký prípad ide aj v predmetnej právnej veci. Oblasť slobodného prístupu k informáciám je súčasťou verejného práva, v tomto prípade správneho práva. Krajský súd v oblasti rozhodovania v rámci správneho práva nemá postavenie súdneho orgánu, ale orgánu verejnej správy. V tomto prípade nemožno brať ohľad na to, že žalovaný má vo svojom názve slovo „súd“, pretože orgán v oblasti verejnej správy na úseku práva na prístup k informáciám, ktorý koná a rozhoduje o sprístupnení alebo nesprístupnení informácie, ktorú má alebo nemá vo svojej dispozičnej sfére, podľa zákona č. 211/2000 Z.z. je správnym (administratívnym) orgánom. V tomto prípade je odlišujúcim kritériom medzi súdom a správnym orgánom kompetencia: kým súd koná v rámci kompetencie podľa čl. 141 až 148 Ústavy Slovenskej republiky a príslušných zákonov, správny orgán koná o sprístupnení alebo nesprístupnení informácie podľa zákona č. 211/2000 Z.z. Túto skutočnosť zdôrazňuje aj to, že o sprístupnení alebo nesprístupnení informácie nerozhodujú jednotlivé senáty alebo samosudcovia krajského súdu v rámci svojej rozhodovacej činnosti, ale o sprístupnení alebo nesprístupnení informácií v zmysle zákona č. 211/2000 Z.z. rozhodujú orgány riadenia a správy súdu (predseda, resp. podpredseda krajského súdu). S prihliadnutím na § 1 ods. 2 Správneho poriadku, § 244 ods. 2 O.s.p. a zákon č. 211/2000 Z.z. je možné Krajský súd v Bratislave definovať ako povinnú osobu ktorá v oblasti verejnej správy rozhoduje o právach a povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb, a teda ako správny orgán, prípadne ako orgán verejnej správy. Preto aj právoplatné rozhodnutie žalovaného je preskúmateľné súdom v správnom súdnictve podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku „Rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov“. Konanie o tejto žalobe je následne spoplatnené podľa položky č. 10 písm. a/ Sadzobníka súdnych poplatkov ako návrh na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy na základe žaloby, ak v písmenách b/ až d/ nie je ustanovené inak, v tomto prípade vo výške 66 €.

Krajský súd správne postupoval, keď žalobcu vyzval výzvou na zaplatenie súdneho poplatku za podanú žalobu vo výške 66 € podľa položky č. 10 písm. a/ Sadzobníka súdnych poplatkov (č.l. 32). Žalobca bol poučený, že ak nebude poplatok v určenej 10-dňovej lehote zaplatený, súd konanie zastaví podľa § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. Právny zástupca žalobcu výzvu prevzal 29.05.2013. Najvyšší súd

Slovenskej republiky dáva žalobcovi do pozornosti celé ustanovenie § 10 zákona č. 71/1992 Zb. Citované zákonné ustanovenie rozlišuje medzi výzvou na zaplatenie súdneho poplatku a uznesením na zaplatenie súdneho poplatku. Ide o dva inštitúty odlišné svojou formou, podmienkami a následkami nezaplatenia súdneho poplatku na základe nich. Výzva na zaplatenie súdneho poplatku (§ 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb.) je poplatníkovi zasielaná v prípade nezaplatenia súdneho poplatku splatného podaním návrhu na začatie konania alebo dovolania; následkom nezaplatenia súdneho poplatku je zastavenie konania. Na druhej strane uznesenie (§ 10 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb.) na zaplatenie súdneho poplatku je účastníkovi zasielané len v taxatívne určených prípadoch, ak:

- už súd začal konať vo veci samej,
- vznikla poplatková povinnosť poplatníkovi, ktorému súd ustanovil opatrovníka, pretože nie je známy jeho pobyt, alebo sa mu nepodarilo doručiť na známu adresu v cudzine,
- došlo k rozšíreniu návrhu alebo podaniu vzájomného návrhu v tej istej veci potom, ako začal konať vo veci samej,
- ide o opravný prostriedok proti rozhodnutiu správnych orgánov,
- žiada zaplatenie poplatku vo výške odporujúcej úprave podľa tohto zákona,
- vznikla poplatková povinnosť poplatníkovi podaním návrhu na nariadenie predbežného opatrenia.

Následkom nezaplatenia súdneho poplatku na základe uznesenia je vymáhanie nezaplateného súdneho poplatku podľa zákona č. 65/2001 Z.z. o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok v znení neskorších predpisov, teda nie zastavenie konania. Krajský súd správne poukázal na subsidiárne použitie Občianskeho súdneho poriadku, pretože vzťah medzi zákonom č. 71/1992 Zb. a Občianskym súdnym poriadkom je založený na zásade *lex specialis derogat legi generali* (osobitný zákon alebo ustanovenie ruší všeobecný zákon alebo ustanovenie); osobitným zákonom je zákon č. 71/1992 Zb. a všeobecným zákonom je Občiansky súdny poriadok. Preto nebol dôvod, aby krajský súd žalobcu vyzýval uznesením podľa § 10 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb., nakoľko neboli splnené taxatívne podmienky na jeho vydanie, ale správne žalobcu vyzval výzvou podľa § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb., u ktorej je následkom nezaplatenia súdneho poplatku zastavenie konania. Žalobca teda svojím konaním v rozpore s § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. sám spôsobil zastavenie konania pre nezaplatenie súdneho poplatku. Najvyšší súd Slovenskej republiky zdôrazňuje, že jednotlivé ustanovenia zákona č. 71/1992 Zb. (ale aj iných zákonov vo všeobecnosti) nemožno vykladať izolovane a bez kontextu, a to s akcentom na to, že žalobca je zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, za ktorého koná advokát s právnickým vzdelaním.

V správnom súdnictve sa dokazovanie nevykonáva, pre súd je rozhodujúci stav v čase vydania druhostupňového rozhodnutia (§ 250i ods. 1 O.s.p.) výnimku tvoria prípady vyplývajúce z občianskoprávných, pracovných, rodinných a obchodných vzťahov alebo zo sankčných vecí (§ 250i ods. 2 O.s.p.), o ktoré však v predmetnej právnej veci nejde. Zároveň je potrebné zohľadniť aj špecifiká správneho súdnictva, kedy súd v správnom súdnictve nie je súdom skutkovým, ale preskúmava zákonnosť rozhodnutí a postupov správnych orgánov (§ 244 a nasl. O.s.p.). Krajský súd preto rozhodol na základe skutkového stavu, ktorý existoval v čase vydania rozhodnutia žalovaného, na základe nezaplatenia súdneho poplatku žalobcom, vo veci nevykonával dokazovanie v merite veci, preto ani nenariadil pojednávanie.

Vychádzajúc z uvedených skutočností a citovaných právnych predpisov je postup a rozhodnutie krajského súdu v súlade s § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 4S/132/2012-37 zo dňa 02.08.2013 ako vecne správne potvrdil podľa § 219 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250ja ods. 3 posledná veta O.s.p.

O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a účastníkom ich náhradu nepriznal, pretože žalobca nemal v odvolacom konaní úspech a žalovanému náhrada trov konania neprináleží.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.